

Mesleki Uygulamanın Çocuk Gelişimi Ön Lisans Öğrencilerinin Çocuk Sevme Düzeylerine Etkisi

Pınar POLAT¹

1. GİRİŞ

Birey yaşamının ilk yıllarında hayatını devam ettirebilmek için yetişkinin varlığına, onun bakım ve beslenmesine ve en az bunlar kadar önemli olan sevgisine ihtiyaç duymaktadır. Bahsi geçen bu bakım ve sevgi ihtiyacı yeterince karşılanmazsa bireyin yaşamını sürdürmesi oldukça zorlaşır. Çocuğun sevgi ve ilgi gereksiniminin duyarlılıkla karşılanması onu gelişimini olumlu yönde etkileyecektir (Oktay, 2000). Başlangıçta aileler tarafından karşılanan bu sevgi ihtiyacının daha sonra öğretmenler tarafından karşılanması önemlidir. Öğretmenlerin kişilik ve mesleki özelliklerinin eğitimin her kademesindeki öğrencilere etkisi çok büyüktür, fakat henüz aile ortamından yeni ayrılmış, aile dışında farklı bir sosyal ortama dâhil olmamış, yakın çevresindeki modeller dışında yeni bir modelle karşılaşmış okul öncesi dönem çocukları için bu etkinin çok daha büyük olduğunu söyleyebiliriz (Koçyiğit, 2013). Günümüzde yapılan araştırmalar, çocuklarla çalışan meslek gruplarının başında gelen okul öncesi öğretmenlerinin, çocukları gerçekten seven, onları birey olarak varlığını kabul eden, bedensel ve ruhsal sağlığı yerinde, mutlu, pozitif, sabırlı, enerjik, becerikli, yaratıcı, realist, duyarlı ve sevgileri güçlü kişiler olması gerektiğini ortaya koymuştur (Dağlıoğlu, 2012). Çocuk sevgisini eğitimci olmada gerekli özelliklerden biri olduğunu söyleyebiliriz (Downing, Ryndak, Clark, 2000).

“Çocuk sevgisi, bireyin çocuklara ve çocuklarla birlikte olmaya ilişkin temel inancıdır” (Barnett ve Sinisi, 1990). Yetişkinler sevmeye ve ait olma ihtiyaçlarını kendileri yönetebilirler fakat çocuklar için bu geçerli değildir. Çocukların sevgi yaşantıları, içinde buldukları çevre koşullarına bağlı olarak şansla belirlenebilirken, çağdaş toplumlarda çocukların okulda sevgiyle tanışması

1 Dr. Öğr. Üyesi Pınar POLAT, Mardin Artuklu Üniversitesi, Midyat Meslek Yüksekokulu, Çocuk Gelişimi Programı, E-mail: pınar_polat33@hotmail.com, ORCID 0000-0002-5649-376X

şansa bırakılmamalıdır çünkü çağdaş eğitim, öğretmenin sevgi duygusunu etkili öğretmen olmada temel özellik olarak kabul eder (Ercan, 2014). Küçük çocukların anne-babalar, öğretmenler ve akranlarla geliştirdikleri ilişkiler onların sevgi ihtiyacını karşılanmasını sağlayacaktır. Bu bağlamda çocukların sosyal çevresindeki bireyler sundukları sosyal çevre aracılığıyla gelişimlerinde rol alabilirler. Küçük çocuklarla çalışan meslek gruplarından olan öğretmen ve uzmanların mesleki olarak yeterli olabilmeleri için etik, beceri, bilgi ve motivasyon gibi öğelerin yanında çocukları sevmeleri de gereklidir (Güngör ve Hülya- Ogelman, 2021). Çocukların sevgi ihtiyacının karşılanmasında çocuk gelişim ön lisans öğrencilerine önemli bir pay düşmektedir çünkü bu öğrenciler mezun olduktan sonra çocukların eğitim ortamlarında (kreş, okul öncesi eğitim kurumları, özel eğitim kurumları) öğretmen olarak çalışabilmektedirler.

Öğretmen ve öğretmen adaylarının çocuk sevgisine yönelik araştırma örnekleri mevcuttur. Salatl ve Erbay (2013), çocuk sevmenin okul öncesi öğretmenlerinin empati, konuşma ve dinleme becerilerinin etkili bir belirleyicisi olduğunu tespit etmişlerdir. Durualp ve Kaytez (2016) çocuk sevgisinin öğretmenleri iş doyumları artırdığını belirtmişlerdir. Özkal (2019), öğretmenlerin çocuk sevgisi ve içsel motivasyon düzeyleri üzerine yaptığı çalışmada, çocuk sevmeye düzeyi yüksek öğretmenlerin içsel motivasyon düzeylerinin de yüksek olduğunu ortaya koymuştur. Öğretmen adaylarıyla yapılan benzer bir başka çalışmada, çocuk sevmeye düzeyinin öğretmen adaylarının içsel-dışsal motivasyon düzeyini olumlu yönde etkilediği belirlenmiştir (Dereli- İman, 2014). Marso ve Pigge (1994) bireyin öğretmen olmaya karar vermede çocuklarla çalışmayı sevmenin en önemli unsur olduğunu ortaya koymuşlardır. Lasley (1980), öğretmen adaylarının “çocuk sevmeye” özelliğinin iyi bir öğretmenin sahip olması gereken özelliklerden olduğunu belirtmiştir. Çelik, Sarıtaş Çatalbaş (2013) öğretmen adaylarının çocuk sevmelerinin öğretmenliğe yönelik tutumlarını olumlu yönde etkilediğini saptamışlardır. Yazıcı (2013) çalışmasında, okul öncesi öğretmen adaylarının çocuk sevmelerinde buldukları sınıf düzeyinin, cinsiyetin ve yaşın etkili olduğunu saptamıştır. Ayrıca çocuk sevmeye davranışının çocuk haklarına saygılı olmada önemli bir değişken olduğu tespit edilmiştir (Kasapoğlu ve Akyol, 2012). Mesleki uygulamanın çocuk gelişimi ön lisans programı öğrencilerinin çocuk sevgisi düzeyleri üzerine etkisini tespit etmeyi amaçlayan mevcut çalışma bu araştırmalardan farklılaşmaktadır.

Çocuk gelişimi ön lisans mezunları okul öncesi eğitim kurumlarında öğretmen, öğretmen asistanı olarak çalışacaklarından bu öğrencilerin çocuk sevmeye düzeylerini etkileyen faktörleri incelemek önemlidir.

Çocuklara duyulan sevgi doğuştan gelen bir duygu, düşünce ve davranış olmasıyla birlikte kazanılabilen bir tutumdur (Ercan, 2014). Öğretmenlik çocuklarla birlikte olmayı gerektirdiğinden öğretmen ve çocuk arasında kurulan sağlıklı ilişki öğretmenlerin çocuklara olan sevgisini olumlu şekilde etkilemektedir (Erdem ve Duyan, 2011). Çocuk gelişimi ön lisan programında yer alan mesleki uygulama dersleri; öğrencilerin hizmet alanlarında deneyimlerde bulunarak bilgi, beceri ve yetkinliklerinin gelişimini sağlayan uygulamalardır (Resmi Gazete, 2002). Bu uygulamalar aynı zamanda öğrencilerin çocuklarla sağlıklı ilişkiler kurmalarını fırsat sunmaktadır. Bu bağlamda mesleki uygulamanın çocuk gelişimi programı öğrencilerinin çocuk sevme düzeyleri üzerinde etkili olabileceği düşünülmektedir. Bu varsayımından hareketle yola çıkılan mevcut çalışmanın amacı, mesleki uygulama dersinin çocuk gelişimi ön lisans öğrencilerinin çocuk sevme düzeylerine etkisini belirlemektir. Araştırmanın amacına uygun olarak şu alt problemlere cevap aranmıştır.

1. Çocuk gelişimi ön lisans programı öğrencilerinin mezun oldukları lise türüne göre çocuk sevme düzeyleri değişmekte midir?
2. Mesleki uygulama dersi çocuk gelişimi ön lisans programı öğrencilerinin çocuk sevme düzeylerini etkilemekte midir?

2. YÖNTEM

Yöntem bölümünde araştırmanın deseni, çalışma grubu, veri toplama araçları ve analizi kısımlarına yer verilmiştir.

2.1. Araştırmanın Deseni

Bu araştırma nicel araştırma desenlerinde tek gruplu ön test- son test deneysel desen kullanılmıştır. Bu modelde tek gruba deneysel çalışmada öncesinde ve sonrasında aynı test uygulanır ve bağımlı değişkenlere ilişkin ölçüm yapılır (Sönmez ve Alacapınar, 2011). Bu çalışmada, ön -son test olarak Barnett Çocuk Sevme Ölçeği kullanılmıştır. Müdahale için ise mesleki uygulama dersi kullanılmıştır. Çalışmanın bağımsız değişkeni mesleki uygulama dersi, bağımlı değişkeni ise öğrencilerin çocuk sevme düzeyleridir.

2.2. Çalışma Grubu

Çalışma grubunu, Mardin Artuklu Üniversitesi bünyesinde bulunan, Midyat Meslek Yüksekokulu (n= 50) ve Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulunda (n= 78) öğrenim gören 128 çocuk gelişimi programı öğrencisi oluşturmaktadır. Öğrencilere ait bilgiler Tablo 1'de belirtilmektedir.

Tablo 1. Çalışma Öğrencilerin Özelliklerine Ait Bilgiler

Kişisel Bilgiler	n	%
Mezun Olunan Lise Türü		
Mesleki Teknik Anadolu Lisesi	60	49.2
Anadolu Lisesi	36	29.5
İmam Hatip Lisesi	17	13.9
Diğer	15	7.4
Yaz stajı Yapma Durumu		
Evet	10	8.2
Hayır	118	91.8
Toplam	128	100

Tablo 1 incelendiğinde, katılımcıların büyük bir kısmının (% 49,2) Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi mezunu olduğu görülmektedir. Ayrıca öğrencilerden 10'unun % (8,2) yaz stajı yaptığı bilgisi yer almaktadır.

2.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama araçları olarak, “Genel Bilgi Formu” ve “Barnett Çocuk Sevme Ölçeği” kullanılmıştır.

2.3.1. Genel bilgi formu

Genel bilgi formu; katılımcıların mezun oldukları lise türü, yaz stajı yapma durumları, lise eğitimlerinde mesleki uygulama yapıp yapmadıklarına ilişkin bilgileri belirlemeye yönelik sorulardan oluşmaktadır.

2.3.2. Barnett Çocuk Sevme Ölçeği

Araştırmada çocuk gelişimi ön lisans öğrencilerinin çocuk sevme düzeylerini belirlemek amacıyla Barnett Çocuk Sevme Ölçeği Kullanılmıştır. Barnett ve Sinisi (1990), kişilerin çocuklara yönelik tutumları ölçme amacıyla hazırlanan ölçeğin güvenilirlik katsayısı .91, iç tutarlılık düzeyi .93'tür. Ölçekte 7'li likert tipi şeklinde hazırlanmıştır. Ölçekte 14 madde yer almaktadır. Bu maddelerden 3. 6. 10. ve 13. maddeler olumsuzdur. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 14, en yüksek puan 98'dir. Duyan ve Gelbal (2008) tarafından Türkçe uyarlaması yapılan ölçeğin test-tekrar test güvenilirlik katsayısı .85, iç tutarlılık düzeyi .92 bulunmuştur. Mevcut çalışmada ölçeğin Cronbach Alpha katsayısı .85 olarak tespit edilmiştir.

2.4. Verilerin Toplanması ve Analizi

Öğrencilere araştırmayla ilgili açıklamalar yapılmış ve daha sonra ölçeğin öğrenciler tarafından doldurulması sağlanmıştır. Doldurulan ölçekler incelenmiş ve ilgili veriler SPSS 16 paket programı ile analiz edilmiştir.

Öğrencilerin çocuk sevme düzeyleri ile ilgili aldıkları puanların normal dağılım gösterip göstermediğini belirlemek için Kolmogorov-Smirnov (çalışma grubunun 50'den büyük olması) testi kullanılmıştır. Verilerin analizinde, çocuk sevme ön test (K-S: .00, $p < .05$) ve son test puanlarının (K-S: .00, $p < .05$) normal dağılım göstermediği görülmüş ve bu durumda parametrik olma koşulları sağlanmadığı için nonparametrik testlerden Wilcoxon İşaretli Sıralar ve Kruskal Wallis H testleri kullanılmıştır.

3. BULGULAR

Çocuk gelişimi ön lisans programı öğrencilerinin mezun oldukları lise türüne göre çocuk sevme düzeyleri değişmekte midir?

Tablo. 2 Barnett Çocuk Sevme Ölçeğinden Elde Edilen Minimum, Maksimum, Ortalama Ve Standart Sapma Değerleri

	n	Min	Max	Mean	Std. Sapma
Barnett Çocuk Sevme Ölçeği	128	35,00	98,00	85.87	11,86

Çalışmaya katılan öğrencilerin Barnett Çocuk Sevme Ölçeğinin toplam puan ortalamasının (85,87) yüksek düzeyde olduğu görülmektedir (Tablo 2).

Tablo. 3 Öğrencilerin Çocuk Sevme Ölçeğinden Aldıkları Puanların Mezun Oldukları Okul Türü Değişkenine Göre Kruskal Wallis H Testi Sonucu

Okul Türü	n	Sıra Ortalaması	sd	X 2	p
Mesleki Teknik Anadolu Lisesi	60	68.55	3	1.57	.66
Anadolu Lisesi	36	62.15			
İmam Hatip Lisesi	17	61.88			
Diğerleri	15	56.90			

Tablo 3'de öğrencilerin çocuk sevme düzeylerinin mezun olunan okul türüne göre anlamlı bir farklılık göstermediği görülmektedir ($p > .05$). Öğrencilerin sıra ortalamaları incelendiğinde Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinden mezun olan öğrencilerin çocuk sevme düzeylerini daha yüksek olduğu görülmektedir.

Mesleki uygulama çocuk gelişimi ön lisans programı öğrencilerinin çocuk sevme düzeylerini etkilemekte midir?

Tablo 4. Deney Öncesi ve Sonrası Çocuk Sevme Düzeyi Testi Puanlarının Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi Sonuçları

Sontest-Öntest	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	z	p
Negatif Sıra	54	60	3252	1.13*	.25
Pozitif Sıra	67	61	4128		
Eşit	7				

Çocukların deney öncesi ve sonrası çocuk sevme düzeylerinde anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğine ilişkin Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi sonuçları Tablo 2’de verilmiştir. Analizler, öğrencilerin çocuk sevme düzeyleri testinden deney öncesi ve deney sonrası aldıkları puanlar arasında anlamlı bir fark olmadığını göstermektedir ($z=1.13$, $p<0,05$).

4. SONUÇ

Bu araştırma Mardin Artuklu Üniversitesi bünyesinde yer alan, Mıdyat Meslek Yüksekokulu ve Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokullu çocuk gelişimi ön lisans programı öğrencilerinin IV. dönemde yaptıkları mesleki uygulamanın bu öğrencilerin çocuk sevme düzeylerine etkisini belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Araştırmada çocuk gelişimi öğrencilerinin çocuk sevme düzeyi puanlarının yüksek olduğu tespit edilmiştir. Benzer şekilde, Dereli-İman, 2014; Kasapoğlu ve Akyol, 2012; Özkol, 2019; Ercan, 2014; Gelban ve Duyan, 2010 yaptıkları araştırmalarda çocuk sevme puanlarının yüksek olduğunu tespit etmişlerdir. Bu açıdan bu araştırma sonuçları mevcut araştırmanın sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir. Öğretmenler ve çocuklarla çalışan diğer meslek grupları için çocukları sevmenin önemini ortaya koyan birçok araştırma mevcuttur. Özkol (2019) çalışmasında çocukları seven öğretmen adaylarının mesleki hayatlarında içsel olarak öğretmeye daha güdülü olacaklarını belirtmiş ve öğretmenlik yapacak bireylerin çocukları sevmelerinin gerekliliğini ortaya koymuştur. Uğurlu (2013) araştırmasında, çocuk sevgisi yüksek düzeyde olan bireylerin öğretmenlik mesleğine daha meyilli olduklarını belirtmiştir. Dereli-İman (2014) araştırmasında, okul öncesi öğretmen adaylarının çocuk sevgisi puanlarının yüksek düzeyde olduğunu ve bunun öğretmen adaylarının dışsal ve içsel motivasyon puanlarını pozitif yönde açıkladığı bulgusuna ulaşmıştır. Durualp ve Kaytez (2016), çocukları sevme düzeyi arttıkça okul öncesi öğretmenlerinin iş doyumlarının arttığını tespit etmişlerdir. Öğretmenlerin iş doyumunun kaliteli eğitim ortamı için önemli unsurlardan olduğunu söyleyebiliriz. Bu bağlamda çocuk sevgisi yüksek düzeyde olan öğretmenlerin eğitim ortamlarını daha etkili hale getirecekleri

sonucuna ulaşabiliriz. Kasapoğlu ve Akyol (2012) yaptıkları çalışmada okul öncesi öğretmen adaylarının çocukları sevmelerinin çocuk haklarına yönelik tutumlarıyla anlamlı bir şekilde ilişkili olduğunu ve çocuk haklarına yönelik tutumların çocukları sevmeye ile önemli ölçüde yordadığını belirtmişlerdir. Bu bulguya göre çocuk sevgisi düzeyi yüksek öğretmenlerin çocukların haklarına karşı daha duyarlı olduklarını söyleyebiliriz. Bu sonuçlar, çocukları sevmenin eğitim ortamlarına olumlu yansımalarının önemini vurgulanması açısından önemlidir.

Mezun olunan okul türüne ilişkin olarak çocuk gelişimi programı öğrencilerinin çocuk sevmeye düzeyleri incelendiğinde, Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinden mezun olan öğrencilerin çocuk sevmeye puanlarının yüksek olduğu fakat aradaki farkın anlamlı olmadığı görülmüştür ($p > .05$). Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinden mezun olan öğrencilerin çocuk sevmeye puanlarının diğer lise türlerinden mezun olan öğrencilerin çocuk sevmeye puanlarından daha yüksek olma sebeplerden biri; öğrencilerin lisede eğitimleri sırasında okul öncesi ve özel eğitim kurumlarında mesleki uygulama yapmalarındır diyebiliriz. Çünkü mesleki uygulamalarını okul öncesi eğitim kurumlarında yapan Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğrencileri bu süre zarfında çocukları daha yakından tanıma şansı bularak onlarla sağlıklı ilişkiler kurmakta ve böylece onlara karşı sevgileri de artmaktadır. Diğer bir sebep olarak da; Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinden mezun olan öğrenciler, lise eğitimleri sırasında almış oldukları mesleki dersler onların çocukları daha yakından tanımalarına olanak tanımasından dolayı çocuklara olan ilgilerini artırmış olabileceğini söyleyebiliriz.

Araştırma bulgularına göre araştırmaya katılan öğrencilerin çocuk sevmeye düzeyleri testinden deney öncesinde ve deney sonrasında aldıkları puanlar arasında anlamlı bir fark olmadığını görülmektedir ($z = 1.13$, $p > .25$). Bu bulgu doğrultusunda Mesleki uygulama dersinin öğrencilerin çocuk sevmeye düzeyi üzerinde etkili olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmada çalışmaya dâhil edilen öğrenci sayısının az olması anlamlı sonuçlar alınmasını engellemiş olabilir. Bu nedenle araştırmaya dâhil edecek katılımcı sayısının daha fazla olduğu bir çalışmada mesleki uygulamanın öğrencilerin çocuk sevmeye düzeylerine etkisi tekrar incelenebilir. Ayrıca mevcut çalışma IV. dönemde yapılmıştır, III. ve IV. dönemi kapsayacak şekilde yapılan çalışmalarda farklı sonuçlar çıkacağı düşünülmektedir. Katılımcıların deney öncesi ve sonrası puanlarını karşılaştırdığımızda, deney sonrasına öğrencilerin çocuk sevmeye puanlarının daha yüksek olduğunu görmekteyiz. Genel olarak mesleki uygulama olarak adlandıracağımız derslerin meslek adaylarına katkılarını ortaya koyan araştırmalar mevcuttur. Karasu-Avcı, İbret (2016) mesleki uygulamanın okul öncesi öğretmen adaylarına katkılarını belirlemek

amacıyla araştırma yapmışlardır. Araştırma bulgularına göre, adaylar mesleki uygulamanın kendilerine pratik yapma fırsatı sunduğunu ve öğretmenlik mesleğine ilişkin tecrübe kazanmalarına yardımcı olduğunu dile getirmişlerdir. Ekici'nin (2020) gerçekleştirdiği araştırma bulgularına göre, öğretmen adayları öğretmenlik uygulaması ile öğrencilerle iletişim kurma, pratik yapma fırsatı bulma, tecrübe edinme ve sorun çözme becerisi elde etme gibi kazanımlar elde ettiklerini belirtmişlerdir. Karadüz, Eser, Şahin ve İlbaý (2009) yaptıkları araştırma sonrasında, aday öğretmenlerin mesleki uygulamalar sayesinde öğrencilerle iletişim kurma becerilerini arttırdıklarını, sahip oldukları kavram, ilke, kuram ve teknikleri sınıf ortamlarında beceriye dönüştürebildiklerini ve böylece mesleki olarak geliştikleri sonucuna ulaşmışlardır. Yapıcı ve Yapıcı (2004) yaptıkları araştırma sonrasında okul deneyimi I dersinin öğrenciler için faydalı ve işlevsel olduğunu tespit etmişlerdir. Genel olarak mesleki uygulama derslerinin bütün bu kazanımların yanında öğrencilerin çocuklarla karşı sevgilerini arttırdığını söyleyebiliriz.

Okul öncesi dönemde çocuklarla birlikte olan meslek gruplarının tutum ve davranışları çocuğun tüm yaşamını etkileyeceği unutulmamalıdır. Bu bağlamda okul öncesi eğitim kurumlarında farklı mesleki pozisyonlarda görev alacak olan çocuk gelişimi programı ön lisans öğrencilerinin çocuklara karşı olumlu tutum içinde bulunmaları ve onları sevmeleri mesleklerinin gerekliliklerini yerine getirmeleri adına oldukça önemlidir.

Bu araştırma, mesleki uygulamanın çocuk gelişimi programı ön lisans öğrencilerinin çocuk sevmeye düzeylerine etkisini belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Mevcut araştırma bulgularına göre çocuk gelişimi programı öğrencilerinin çocuk sevgisi puanlarının yüksek olduğu, okul öncesi eğitim kurumlarında mesleki uygulamanın öğrencilerin çocuk sevgi düzeylerinde anlamlı bir etkiye sahip olmadığı tespit edilmiştir. Araştırmanın sonuçları doğrultusunda geliştirilen öneriler şunlardır: Okul öncesi öğretmeni, çocuk gelişimi uzmanı gibi çocuklarla bir arada olmayı gerektiren meslek gruplarının mesleki tercihlerini yapmadan önce çocuk sevmeye düzeyleri belirlenmesi önerilebilir. Mevcut çalışma küçük bir çalışma grubu ile gerçekleştirilmiştir, daha büyük bir çalışma grubu ile çalışma tekrarlanması önerilebilir. Mevcut çalışma mesleki uygulama dersi için yapılmıştır, benzer çalışmalar zorunlu yaz stajı için yapılması önerilebilir. Çocuk sevgisi sonradan kazanılabileceği için çocuklar için çalışacak meslek gruplarının çocuklarla daha fazla vakit geçirmelerini sağlamak adına mesleki uygulama, staj sürelerinin artırılması önerilebilir.

KAYNAKÇA

- Avcı, E. K., & İbret, B. Ü. (2016). Öğretmenlik uygulaması-II dersine ilişkin okul öncesi öğretmen adaylarının görüşlerinin değerlendirilmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 24(5), 2519-2536.
- Barnett, M.A. & Sinisi, C.S.(1990). The initial validation of a Liking of Children Scale. *Journal of Personality Assessment*, 55, 161-167.
- Celik, K., Saritas, E., & Catalbas, G. (2012). The Effect of Student Teachers' Liking of Children and Empathic Tendency on the Attitudes of Teaching Profession. *International Journal of Social Sciences & Education*, 3(2).
- Dağlıoğlu, H.E. (2012). Okul Öncesi Öğretmen Özellikleri ve Okul Öncesi Eğitime Öğretmen Yetiştirme, G. Haktanır (Ed.), Okul öncesi eğitime giriş içinde (s,39-78). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Derele-İman, E. Examining preschool teacher candidates' liking child and motivations for teaching professions. *Journal of Theoretical Educational Science*, 2014, 7.4: 482-504.
- Downing, J. E., Ryndak, D. L., & Clark, D. (2000). Paraeducators in inclusive classrooms: Their own perceptions. *Remedial and Special Education*, 21, 171-181.
- Saltalı. N. ve Erbay, F (2013). Okul öncesi öğretmenlerinin konuşma, dinleme ve empati becerilerinin çocuk sevme davranışı açısından incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14 (1), 159-174.
- Durualp, E., & Kaytez, N. (2016). Okul öncesi öğretmenlerinin iş doyumlarının çocuk sevme düzeyleri ile bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 6(1), 97-112.
- Duyan, V., & Gelbal, S. 2008. Barnett çocuk sevme ölçeğini Türkçeye uyarlama çalışması. *Eğitim ve Bilim*, 33 (148), 40-48.
- Ekici, G. (2020). Öğretmenin öğrencilerin akademik başarı ve başarısızlığından sorumluluk algısı konusunda görüşler: Biyoloji öğretmen adayları örneği. *Elementary Education Online*, 13(4), 1414-1414.
- Ercan, R. (2014). Öğretmenlerde çocuk sevgisi, *International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 9(8), 435-444.
- Erdem, Y., & Duyan, V. (2011). A determination of the factors that affect the level of pediatric nurses' liking of children. *Turkish Journal of Medical Sciences*, 41(2), 295-305.
- Güngör, H., & Gülay Ogelman, H. (2021). Çocuk gelişimi öğrencilerinin çocuk sevme düzeylerinin çocuk katılımı farkındalığı düzeylerini yordayıcı etkisi. *International Journal of Field Aducation*, 7(2), 51-61.
- Karadüz, A., Eser, Y., Şahin, C., & İlbay, A. (2009). Eğitim fakültesi son sınıf öğrencilerinin görüşlerine göre öğretmenlik uygulaması dersinin

- etkililik düzeyi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(11), 440-453.
- Karasu-Avcı ve İbret (2016). Öğretmenlik Uygulaması-II Dersine İlişkin Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Görüşlerinin Değerlendirilmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 24(5), 2519-2536.
- Kasapoğlu, K., & Akyol, T. (2012). Linking of children as a predictor of attitudes toward children's rights. *The New Educational Review*, 28 (2), 49-58.
- Koçyiğit, S.(2013). Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Personel. G. Uyanık-Balat (Ed.), *Okul öncesi eğitime giriş içinde* (s,202-222). Ankara: Pegem Akademi.
- Lasley, T. (1980). Preservice Teacher Beliefs about Teaching. *Journal of Teacher Education*, 31 (4), 38-41.
- Marso, R. N., & Pigge, F. L. (1994). Personal and family characteristics associated with reasons given by teacher candidates for becoming teachers in the 1990's: Implications for the recruitment of teachers. A paper presented at the annual conference of the Midwestern Educational Research Association. Chicago.
- Oktay, A. (2000). Yaşamın sihirli yılları: okul öncesi dönem. (2. Basım). İstanbul: Epsilon Yayıncılık.
- Özkal, N. (2020). Öğretmen adaylarının çocuk sevmeye düzeylerinin öğretme motivasyonlarını yordama gücü. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(2), 885-898.
- Saltalı, N. ve Erbay, F. (2013). Okul öncesi öğretmenlerinin konuşma, dinleme ve empati becerilerinin çocuk sevmeye davranışı açısından incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14 (1), 159-174.
- Sönmez, V., & Alacapınar, F. G. (2011). Örneklendirilmiş bilimsel araştırma yöntemleri. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Uğurlu, C. T. (2013). Öğretmenlerin iletişim becerisi ve empatik eğilim davranışlarının çocuk sevmeye düzeyleri üzerine etkisi. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 3(2), 51-61.
- Yapıcı, Ş. ve Yapıcı, M. (2004). Öğretmen adaylarının Okul Deneyimi I dersine ilişkin görüşleri. *İlköğretim Online*, 3(2), 54-59.
- Yazıcı, Z. (2013). Okul öncesi öğretmen adaylarının çocuk sevmeye eğilimlerinin incelenmesi. *Mediterranean Journal of Humanities*, 3(2), 279-286.
- Yükseköğretimde Uygulamalı Eğitimler Çerçeve Yönetmeliği. Resmi Gazete 31514 (17 Haziran,2021)Erişim25.12.2022<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2021/06/20210617-2.htm>